

Szarvasi Lapok

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Bathlen-u. Harmati-féle ház, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Megjelenik hetenként egyszer vasárnap.

Előfizetési díj: Egész évre 8 K. Fél évre 4 K. Negyedévre 2 K. Egyes szám ára: 16 fillér.

Főszerkesztő:

Benka Gyula

Főmunkatárs:

Zlinaszky István,

KIADÓHIVATAL:

Belicey-ut 11. számú ház, hová az előfizetési és a hirdetési pénzek küldendők. Nyilttérben egy sor közlési díja 50 fillér.

Rosszhiszeműség.

Intézményeink, terveink, törekvéseink gyakori megölője a jóhiszeműség hiánya. Olyan mint a dér, mely a virágot lefagyaszítja, mielőtt termőképessé vált. Ott, hol az egyesek társulása szükséges, hogy célt érjünk, a rosszhiszeműség lerombolja legszebb álmainkat. Bizonyos, hogy sok az álnokság a világon.

A becsületes ut mellékterületek ingoványába vész; az önzetlenség ma-holnap fehér hollóként messze száll; rendszerré konokult a közjó átkos kihasználása; alantós célok fényes ruhába rejtőznek. Sokszor, nagyon sokszor. Kiábrándultunk a jóba vetett hitből; tartózkodó, bizalmatlan, gyanakvó lett a lelkünk, mert sokat csalódtunk.

Ugy forgunk egymás körül, mint a vásári sokadalom emberei, kik a megugrott tolvajt egymásban akarják felismerni.

Sok a lesújtó tapasztalatunk, de azért ments Isten, hogy egész társadalmi életünkbe belevigyük a rosszhiszeműség mételjét, mely mint pusztító betegség, megőrli az élő szervezetet. Baj az is, hogy van okunk a rosszhiszeműségre.

Nem társadalmi szeszély szülte: való esetek forrásából fakadt.

De egymás megítélésében rossz kalauzunk. A kancsalul nézés nem szép és gyakran nem természetes. Ilyen a rosszhiszeműség. Nem természetes és okos, mert egyes, szétszórt jelenségeket általánosít; nem szép, mert megvádol mindenkit, az ártatlant, az igaz uton tiszta szándékkal járó is. Hogyan várjak jobb véleményt másoktól magamról, ha így gondolko-

zom? Nem is erkölcsös, mert sok esetben csak a rosszhiszeműség lát álnokságot ott, hol pusztá emberi tévedésből eredt a botlás. Ki tudná megmondani: hányszor vágott sebet a rosszhiszeműség; hányszor tarolta le a megmunkált föld vetését, mielőtt magot érlelt? A rosszhiszeműség a lelkesen küzdőnek is kedvét szegi, ha szele-hire megcsapja s nem ritkán a méltatlankodás, dac és megtorlás szándéka, mely nyomán keletkezett, valóban annak a látszatát ébreszti, amittől eredetileg távol állott az önzetlen célokért küzdő.

Kétségtelen, hogy keserves tapasztalatainkon és rosszhiszemű itélkezés önmagunkban rejlő hibás kiinduló pontján kívül másutt is kereshetjük forrását.

Ugyancsak önmagunkban. Nem vagyunk eléggé szigorúak önmagunk iránt. A bennünk fészkelődő ingatagság állandó rabjai lettünk. Mi egyesek, az összesség része, nem teszünk túl amazokon, kiket meg és elítélünk, valahányszor rosszhiszeműséget táplálunk bensőnkben.

Elnézzük, legyezzetjük pillanatra ébredő hajlamainkat, melyek az önzés felé, el a közjótól terelik működésünket. Egyetlen gyenge rugó nyomása alatt így válik belőlünk olyan ize az összességnek, melyet nem ok nélkül ér az egész társadalom részéről a rosszhiszeműség vádja.

Mi szükséges? Több szigorúság önmagunk, több jóhiszeműség mások iránt ahol hiányzik, ott nincs együttérzés, nincs közös törekvés, nincs igaz siker.

Szligma.

Történeti előzmények a szarvasi tanítóképző életéből.

Közéletünk érdekes mozgalmából sokat hamar elfed a feledékenység fátyola. Pedig a feledékenység sokszor akaratlanul sérti a kegyeletet s hálátlanság okául is szolgál; ezért is jó olykor a feledés porát levetni a multak eseményeiről és törekvéseiről. E cél vezeti tollamat, midőn a lételeért évtizedek óta küzdő szarvasi tanítóképzőről említést teszek a szarvasi olvasóközönség előtt éppen most, midőn az arad-békési ág. h. ev. egyházmegye mult év december 12-én hozott határozata ujabban, oly akadályt gördít a tanítóképző önállósítása elé, mely a távoli szemléltre bosszantó, a közelebb érdekeltre elkésé-ritő hatással bír.

Az arad-békési egyházmegye határozata, mely megnehezíti azt, hogy a szarvasi tanítóképző a négyszázhuszezer lelket számláló bányai egyházkerület birtokába átmenjen, legszelelibben szólva: legalább is oly feledékenység, mely százados multnak törekvéseit, határozatait, tervezetéseit sérti, s a tovafejlődés lehetőségét minden kegyelet nélkül megakasztja.

Mert már a midőn 1802-ben az akkori békés-bánati egyházmegye abban állapotott meg, hogy gimnáziumot nyit Mezőberényben, kiemelkedett a tanácskozás és elhatározás indító okai közül az a közszükség érzetéből fakadó gondolat, hogy azért kell az alföldi protestánsoknak közös áldozattal Mezőberényben gimnáziumot létesíteni és fentartani, mert innen nyerik majd az erősödő protestáns gyülekezetek papjaikat s tanítóikat. Mikor e mozgalom érdekében Hamaliar Márton ékes latin nyelven megírott körlevelét kibocsátotta s adakozásra szólította fel a tehetősebb alföldi birtokosokat és egyházakat, világosan kiemeli a létesí-

tendő gimnázium előnye gyanánt azt, hogy jövőben nem kell az ország határvárosai papokat s tanítókat keresnie az alföldi protestánsoknak, mert ilyeneket a befolyásuk alatt álló iskolából s a szemük előtt növekvő jelesebb tanulókból válogathatnak. És a többek között ezen kiemelkedő indító okból adakoztak Alföldünkön a gyülekezetek s a birtokosok egyaránt. Jankovics igazgató 1833-ban megírt iskolai értesítőjében kiemeli, hogy a mezőberényi gimnáziumból nagy számú jeles lelkész és tanító került ki rövid idő alatt. A nevek felsorolásával nem akarom untatni az olvasót.

A mikor aztán a mezőberényi gimnázium építkezni akart, az adakozásra felszólító körlevelekben ismét erősen hangsúlyozták az intéző körök, hogy a mezőberényi gimnáziumnak erősítése s fejlesztése a közművelődés általános érdeke mellett azon gyakorlati okból is szükséges, hogy a szaporodó népiskolák innen kapják megbízható protestáns szellemű tanítókat.

A lefátyolozott jövő sejtene sem engedé ez időben, hogy a gyülemelő adományok bizonyos hányadát a tanítóképzés céljaira kellene kiszakítani. Haladt a dolog, erősödött az intézet és csak évek múlva, mikor az első alapítók és pártfogók nagy része örökre lehunyta szemét s újra érezhető volt a protestáns iskolák velük született baja: a szegénység; akkor kerestek az intéző körök újabb jövedelmi forrásokat. Ilyen jövedelmi forrás nyílt meg az áldott emlékü gr. Bolza

József nemes szívében, ki Simon Sámuel akkori esperesnek, Boczkó Károly szarvasi főszolgabírónak és Helbrandt János községi jegyzőnek kérelmére földbirtokos társainak bevonásával tekintélyes alapítványi földet ajánlott fel a főgimnáziumnak, ha az Szarvasra áttelepítetik. Az 1834-ben Szarvasra áttelepülő gimnázium felszerelése és szervezése újabb áldozatokat követelt. És ekkor is iskolapártfogás s gyülekezetek adományozási kedvét megint és ismételve azzal serkentették az iskola élén álló intézők, hogy újra hangsúlyozták azt a gyakorlati érdek, mely szerint a szarvasi gimnázium köréből kerülnek ki a vidék papjai s tanítói.

És hogy a felhívás e gondolata ne maradjon pusztá szó, már Mezőberényben s később Szarvason önként vállalkozó tanítók s buzgó lelkészek fáradoztak azon, hogy a tanítói vagy papi pályára előkészíteni akaróknak megadják az alkalmat, hogy szorosabban vett iskolai tanulmányaik mellett a népiskolai tanításban s a templomi szolgálatban is próbálkozzanak. Csillag Márton, Chovan Sámuel, Delhy János, Zvarinyi Lajos a tanítói foglalkozásban; Vajda Péter, Bloch-Ballagi, Petz Gyula, Placskó István a lelkészi próbálkozásban adtak gyakorlati képzést azoknak, kik hozzájuk fordultak.

Igy hatotta át a főgimnázium vezetőit és pártfogóit annak szükségérette, hogy a szarvasi főgimnáziumra évenként adakozó gyülekezetek valamelyes kézzelfogható előnyét is láthas-

sák annak, hogy az iskola fentartás gondjaiban résztvesznek.

(Folyt. köv.)

Benka Ujula.

Előfizetési felhívás.

A mai nappal a Szarvasi Lapok új évfolyamba lép. Az új év első napján a közönséghez fordulunk, a mely eddig is tanujelét adta ragaszkodásának, hogy részesítse tovább is lapunkat jó indulatu támogatásában.

Bővebb programot adni, illetve programmunkat újból ismételni feleslegesnek tartjuk. Ismernek bennünket s mi maradunk, kik voltunk; programmunk marad, mi volt és azon reményben bocsátjuk ki az új évfolyam harmadik lapszámát, hogy közönségünk is marad az, a mi eddig volt.

A Szarvasi Lapok társadalmi és szépirodalmi hetilapra új előfizetést nyitunk. A lap hetenként egyszer, vasárnap reggel jelenik meg legalább 8 oldal terjedelemben.

Előfizetési árak úgy helyben, a hol a lapkihozók házhoz viszik a lapot, — mint vidéken, hová azt postán küldjük:

Egész évre 8 korona.

Fél évre 4 korona.

Negyed évre 2 korona.

Az előfizetési árak lapunk kiadóhivatalához küldendő (Sámuel Adolf könyvnyomdája Belicey-utca 11 szám), vagy kívánatra az előfizetési nyugtákat a lapkihozói házhoz viszik.

**A „Szarvasi Lapok“
szerkesztősége és kiadóhivatala.**

TÁRCZA.

Kubós Gergely.

Arra mifelénk csak öreg volt a neve. Annyit tudtunk róla, hogy magának élő, lekonyult fejű, tubákos ember. Ritkán mozdult az odújából. Inkább odu lehetet, mint amolyan rendes szoba, ahol lakott. Télen nyáron napestig nyitott ablaknál bujta a könyveket és fujta hozzá a füstöt. Ez volt a könyv mellett legfőbb élvezete. Nekünk úgy tűnt fel az öreg, mikor nagynéha rőttes ruhájában az utcára lépett, mint a pók, mely préda után les. Ne gondoljon senki valami erőszakosságra; dohányt ment venni az öreg, mert égő pipa nélkül nem tudott megenni. Vele aludt el. Ez volt a sétatja is. Aztán totyogott újra haza. A szemközti ablakból láttuk, hogy valami barna székrenyit nyitogat, leveti a rőttes kabátot s még fakultabbat vesz ki belőle, amit gíthon viselt. Ezt a gyűrött, régi szabású kabátot jól ismertük és csipős megjegyzések köztso-
kat találgattuk, melyik öregapjától örökölhette. Szerettünk volna a szobájába jutni, alaposan körülnézni, mi van ott. De nem volt módunkban az öreg medvéhez közeledni. Az a másik ablak, mely szobájában volt,

örökösen zárva maradt; évtizedek óta nem mosta, törülte senki. A por vastagon takarta üvegtábláit, Nyilván az ágya volt előtte. A másik, nyitott ablakon át, ha napos volt is az idő, csak homályos tömegekben ködlött a butorzat. Nem járt hozzá a levélhordón kívül senki fia. Mikor az öreg meglátta (és mindig meglátta, mert folyvást az ablaknál ült), felállt, elsietett. Ha jól láttuk, még az ajtóban elesipte a napi újságot. Nem tűrte, hogy bárki is átlépje a küszöbét. Perccel később újra az ablaknál ült és alkonyatig vakoskodott. Éjfél felé aludt ki nála a világosság.

Egyszer aztán furcsa dolog keringett az öregről. Majd kővé meredtünk. Azt beszélték róla, hogy házasodik. Valóságos asszonyt vesz magához. Ő aki a takarítást is maga végezte, rideg oduját vászoncseleddel osztja meg! Olyan gonddal tárgyaltuk az öreg tervét, mintha legalább is a mi apánk akarna házasodni. Mit gondolt az öreg? Ki a választott? Hol az a valaki, aki ezzel a vademberrel megfelel az életét. Ilyen és hasonló kérdések gyötrelmes órákat szereztek nekünk, szomszédainak.

Egyik reggel aztán oszlani kezdett a kőd. A háza előtt kút volt. Ehez a kúthoz nap nap után eljárt valami élteesebb vászoncseléd. Eddig ügyet sem vetettünk rá. Az

öregnek jobb szeme volt. Az izlést ne bíráljuk. Hallottuk, mikor leszólt hozzá az ablakból: Zsuzsi, áldott a becsületességed. Zsuzsi is szólt valamit, de azt nem értettük. A titok akkor pattant ki teljesen, mikor Zsuzsi egyik reggel a piszkos ablakot mosta. Előző három napig nem látuk az öreget. Hol-merre járt, nem tudtuk meg. Azt mondták: esküvőjét tartotta.

Azután is sokszor láttuk Zsuzsit a kútnál, az öreg az ablakban ült és a pipafüstöt eregette.

Évek multak. Egyszer aztán fekete lett az öregnél minden. A becsületes, szorgalmas Zsuzsit kiterítették. Meghült a szegény, ágyba került, nem is kelt fel többé. Mondják, az öreg a temetés után fuldokolva beszélte valakinek Zsuzsiról, hogy páratlan jó lélek volt; egyszer szomorította meg az urát: — mikor meghalt. — Azóta nem láttuk az öreget az ablakban.

— e —

UJDONSÁGOK

Azon t. előfizetőinket, kik a lap előfizetési díjával hátralékban vannak, úgy helyben, mint vidéken felhívjuk, hogy a hátralékos előfizetési díjakat kiadhatatlanunknál mielőbb lefizetni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

— **Értekezlet.** A helyi ág. hitv. ev. tanítók ma délelőtt az ipariskolában értekezletet tartanak buzabeváltásuk ügyében. A tanítók között az az általános óhaj, hogy az egyház váltsa be a buza illetéket készpénzzel, s a tanítók ne negyedévenként, hanem havonként kapják meg a fizetésüket. A tanítók eme jogos és korszerű kívánságát a szarvasi ev. egyház bizonyosan teljesíteni fogja.

— **Közygűlés.** A Szarvasi ipar-testület f. évi jan. 20-án délután közgyűlést tart.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Molitórisz Jenő okl. tanítót a muraszombati ált. iskolához rendes tanítónak kinevezte.

— **Mint sajnálattal értesülünk** Havjár Dániel országgyűlési képviselő néhány nap óta beteg s ezért a Tulipánkertszövetség szarvasi fiókjának mára tervezett előadó gyűlését el kellett halasztani. A gyűlés idejét falragaszokon fogja tudatni a közönséggel a fiók vezetőse.

— **Elszámolás.** A szarvasi nőegylet Szilveszter estélyén bevétel volt 583 kor. 50 fill. Kiadás 294 kor. 86 fill. Tiszta jövedelem 288 kor. 64 fill.

— **A budapesti Bethlen Gábor kör Szarvason.** A Bethlen Gábor-kör, mely hazánk története egyik legragyogóbb alakjának nevével keletkezett, a főváros főiskolai ifjúságának sorából veszi tagjait. Zászlaján a lelkiismereti szabadság jelszava díszlik. A kör időnként székhelyén, olykor a vidéken is eszmeébresztő matinéket tart, mindég élénk érdeklődés és rokonszenv kíséri szereplését. A kör elnöksége most arról értesít, hogy f. évi február hó közepén tagjai tömegesen vándorolnak le Szarvasra; az Árpád-szálló dísztermében táncal egynekötött nagyszabású hangverseny lesz, melynek részletes műsorát legközelebb hozni fogjuk. Addig is, míg személyesen üdvözölhetjük a körünkbe érkező Bethlen kört, szives szeretettel köszöntjük a lelkes tagokat. A kör jelenlegi elnöke községünk jeles poétája, Gyökössy Endre dr.

— **A Leányegyletből.** Alábbi sorok közlésére kértünk fel: A Leányegylet t. tagjait értesítjük, hogy a könyvkiosztás ideje január 16-tól kezdve minden szerdán délután 2—3 óra közt lesz. — A választmány.

— **Tenyészállatok vizsgálata.** F. hó 28-ikán d. e. 9 órakor a község-háza udvarán az apaállatok vizsgálata fog lefolyni.

— **Közvacsora.** A szarvasi timárok társulata f. hó 5-én tartotta hagyományos évi közvacsoráját Misik Sámuel társulati elnök házában. A közvacsorát Reich Jakab utazó adta, abból az alkalomból, hogy az utazói pályán 27 évet eltöltött. A timár társulat valóban szeretettel ünnepelte Reich Jakabot, mint olyat, a ki becsületességével, előzékenységével az összes szarvasi timár iparosok becsülését és szeretetét kiérdemelte. A közvacsora alatt számos felkőszöntő hangzott el. Dancs Szilárd dr. ügyvéd id. Marsal Jánost, mint a timár iparosok nesztorát Pataki János az ifjabb nemzedéket, Marsal Soma Slajcho Mihály lelépő elnököt köszöntötte fel.

— **Bezárt iskola.** Pilizky János iskoláját, családjában fellépett járványos betegség miatt bizonytalan időre bezárták.

— **Az idej fősorozás.** Holnap január 14-én kiszabadulnak az öreg bakák s már január 15-én bevonulnak a most ősszel besorozott ujoncok. A folyó évi fősorozás előmunkálatai is megkezdődtek már; megkezdődött nevezetesen a sorozóbizottságok utazási és működési tervezetének megállapítása. Eddigi tervek szerint a fősorozás a vármegye területén a gyulai járásban veszi kezdetét március 18-án, ahol 256 az állításköteles. Békéscsabán, ahol 913 állításköteles lesz, április hó 15, 16, 17 és 18-án, Gyula városában 370 állításkötelessel március 20, 21 és 22-én, Békésen 988 állításkötelessel március 24—31-én és április 5 első napján. Gyomán április 7—10-ik napjain 428 állításkötelessel, Szarvason 1035 állításkötelessel április 12—17 napján, Orosházán 1110 állításkötelessel április 19—25-ik napjain történnének meg az 1907-ik fősorozások. Lehetséges azonban, hogy a fősorozás Szeghalom községben veszi kezdetét, mely esetben a sorozó-bizottság itt március hó első öt napján működnek.

— **Letört virág.** Ribárszky Pál mérnököt, ki a múlt év óta Békésen lakik és nejét súlyos csapás érte. Kis leányuk, Margitka f. hó 7-én két éves korában meghalt. Községünk igaz részvétellel van a rokonszenves és becsült család iránt.

— **Közygűlés.** A szarvasi helyi tanító egyesület ma fél tíz órakor tartja évi rendes közgyűlését az ipariskola III ik osztályu tantermében.

— **Műkedvelő előadás.** A szarvasi nőegylet f. évi május vagy június havában műkedvelő előadást szándékozik rendezni, mely alkalommal Dr. Major Simonnak a budapesti népszínházban óriási sikert ért népszínműve „Ipam uram” kerül színre a szerző engedélyével.

— **Karneval világa.** Rövid harminchétf napos uralmát vigan akarja átmutatni a farsang sziveket megráboló lovagja. Szerte a megyében fényes termeket nyitnak meg neki hódolói. Gyulán tegnap zajlott le a Tulipán-

kert-Szövetség békésmegyei kerületének bálja, a vármegyei ház termeiben. A rendezőség e mutatságra 1500 meghívót bocsátott ki. — Ugyancsak tegnap volt az Árpád-szálló nagytermében a helybeli izr. nőegylet bálja, mely fényben és sikerben nem maradt el a korábbiaktól. Karneval csengő-zengő kacagását a mai hajnali órák némitották el, hogy rövid pihenés után újra halljuk nemsokára.

— **A Szarvasi Takarékpénztár** 1906 évről szóló számadásai a napokban elkészültek. Értesülésünk szerint a múlt üzleti év igen kitűnő eredménnyel végződött, ami fényes bizonyítéka annak, hogy a Szarvasi Takarékpénztár úgy helyben mint vidéken általános keletnek örvend.

— **Időjárás jelentés az 1907. esztendőről.** Januárban a csapadék milliméterekben volt 31.0, a közepes hőmérséklet C szerint mínusz 1.5, Februárban cs. 28.7, kh. 1.5. Márciusban cs. 46.4, kh. 6.7. Áprilisban cs. 37.2, kh. 13.6. Májusban cs. 22.2, kh. 18.7. Júniusban cs. 28.6, kh. 24.3. Augusztusban cs. 72.8, kh. 22.0. Szeptemberben cs. 132.5, kh. 16.4. Októberben cs. 4.7, kh. 11.4. Novemberben cs. 21.9, kh. 8.3. Deczemben cs. 92.1, évi középhőmérséklet 11.8 C. Nedvesebb évek voltak 1887 (636 mm.) 1897 (703.2), 1899 (703.2), 1900 (626.8), Szárazabbak 1888 (406), 1894 (354.9) 1901 (454.7), 1903 (458.5). Melegebb évek voltak 1888 (12 C), 1900-ban (12), 1903 (12.1). Hűvösebb évek voltak 1887 és 1888 (10.5) 1889 (10.7) 1891 (10.5), 1893 (10.3), 1897 (10.6), 1898 (10.6), 1892 (10.4). A múlt esztendő csapadéka tehát a rendes volt, de nem volt egyenletesen elosztva, a legnedvesebb hónapok a május és október elég szárazak voltak, míg az eléggé száraz szeptember mutatja a csapadéki maximumot. — **Időjárás jelentés 1907. január 1—11-ig.** Közepes hőmérséklet Celsius fokokban. 1-én —3.3, 2-án 1.1, 3-án 2.8, 4-én 1.4. 5-én 0.2, 6-án —3.3, 7-én —2.6, 8-án —4.8, 9-én —7.3, 10-én —1.7 és 11-én —0.2. Csapadék mm.-ben. 4-én d. e. 5.2 eső, 7-én d. e. 2.4 hó, 8—9 és 10-én zuzmára. Leghidegebb nap volt jan. 9-én, mikor is a hőmérő reggel 7-kor 10.2, délben —7.3 Celsius fokot mutatott. (Jegyzet; a — jelek a hidegségi fokot mutatják)

Plenczner Lajos.

— **Iparos ifjak álarcos bála.** A szarvasi ip. ifj. önk. köre 1907. jan. 27-én zártkörű nagy álarcos és jelmez bálát rendez, az Árpád szálloda dísz termében. Ezen mulatság nagyon sikerültnek ígérkezik, mivel társadalmunk előkelő uri és iparos hölgyeit sikerült megnyerni mint védnök nőket; kik mindent elkövetnek arra nézve, hogy minél díszesebbé és sikerültebbé tegyék fáradozásaikkal ezen kedves estélyt, csinos kiállítású meghívót már szét küldte az önképző kör; azonban ha vannak akik még nem kaptak és arra igényt tartanak, azok forduljanak Bencsik István önk. körjegyzőhöz.

— **Dohánycsempészet.** Még e hó 3-án történt, hogy Mislav István és Tóth József gádorosi lakosok ittasan összekaptak. A békésszentandrásról jött marakodó atyafiakat a rendőrség vette pártfogásába. Az őrszobában aztán mindkettő kijózanodott. Indulófélben voltak, mikor a jó emberek szánkóján dohánytörmelékek a rendőrség további érdeklődését felhívták. A valatásnál kitudt, hogy Csanádapácáról száznegyven kilogramm szűz dohányt hoztak, melyet az öcsödi határban, a veresegyházi tanyák közt és Békésszentandrásra jó pénzen értékesítettek. Kiderült, hogy a csempészetben többen közreműködtek s éppen a nyomozás sikere érdekében a hatóság jó ideig mellőzte a nyilvánosságot. A rendőrség a dohányt megszerezte, illetékes helyre beszállította, a nevezett két atyafi lovát és szánját pedig elárvereztette.

— **Allattenyésztésünk jó híre.** Luzander János méneskari főhadnagy ajánlatára Kerek aradmegyei község Szarvason szerezte be községi mérjét. Megvették Borgulya György két mérjét 1100—1100 koronáért. Fűzesgyarmat Valkovszky Mihálytól 1050, ifj. Zima Páltól 1020, koronán vásárolt mérvolat.

— **Siketnéma gyermekek felvétele.** A nemlétsági vallás és közoktatásügyi minisztérium 1904. évi 11158. számú rendelete értelmében Arad-, Békés-, Bihar-, és Csanádmegyék a siketnéma aradi államilag segélyezett iskolája körzetéhez tartoznak és az iskolának ezért ebből a négy vármegyéből kell a siketnéma gyermekeket felvennie. Az oly szülőket, akiknek siketnéma gyermekek van és őket szeptember hóra az iskolába beadni óhajtják ezzel felhívjuk, hogy mielőbb de legkésőbb február hó végéig folyamodjanak felvételért. Legcélszerűbb, hogyha a szülők előbb az iskola igazgatóságához fordulnak, ahonnan ingyen kapják meg a szükséges nyomtatványokat és a részletes felvilágosítást. — A felügyelő-bizottság elnöksége.

— **A trafikosok és a kövezetvándij.** Érdekes elvi döntésről értesítette a közigazgatási bíróság Békésvármegyét, megsemmisítvén egyszersmind ennek egyik intézkedését. A vármegye ugyanis annak idején kivetette Holéczy Gusztáv szarvasi trafikosra is a kövezetvándiját, amit ez megfellebbezett. A fellebbezési fórumok a vármegye intézkedését jóváhagyták, míg ma a legfelsőbb fórum, a közigazgatási bíróság megdöntötte azt, kimondván hogy a trafikosok által szállított áruk után nem lehet kövezetvándijat kivetni, mivel ők voltaképpen nem tulajdonosok, hanem csak megbizottak. Egyszersmind arra is kötelezte a közigazgatási bíróság Békésmegyét, hogy Holéczynek a három éven át beszedelt kövezetvándijait fizesse vissza.

— **Látványosságzámba megy a „Milleniumtelep” Nagyöszön, Torontálmegye,** melynek nagykiterjedésű ültetvényei minden évben nagyszámú szőlőbirtokosok és érdeklődők által

lesznek megtekintve, hogy annak mintakezelésén tanuljanak s azt hasznukra felhasználják. Minden szőlősgazda, ki egészséges, szép szőlőt akar, itt szerzi be oltványszerűségét. Műmellékletekkel ellátott magyar vagy német vagy román vagy szerb nyelvű nagy főárjegyzéket a vállalat ingyen és bérmentve küldi.

Irodalom.

A kultur-krajczár.

Az elmúlt század elején minden elkövettek a magyar kultúra fejlesztéséért küzdő elődeink, hogy az irodalomnak a fővárosban országos központot teremtsenek s megalkotva a nagy centralizációt, a magukra hagyott erőket egyesítsék, a kölcsönhatást előmozdítsák és az egyesek érvényesülését megkönnyítsék.

A törekvés elérte célját. Hatalmas központot kaptunk az ország fővárosban, hatalmasabbat, mint a milyent óhajtottunk.

Szomorú, de tény, hogy ma már csak egy irodalmi csatamező van: a főváros, ahol az érvényesülés nehézsége miatt ma már nem vállalt munkát folyik, hanem minden egyesnek ádáz harca valamennyi ellen.

A vidék nem számít.

Vidéken megjelent könyv, vidéken előadott darab nem irodalmi grádus. És ha itt-ott sikerült egy vidéki talentumnak figyelmét keltetni, azt jóakarói siettek felhozni a fővárosba, hogy odakint el ne kallódjék.

A legtöbben azután a fővárosban kallódnak el, mert itt, ahol ugyanarra a pontra küzdők százai törnek a győztesek már a dolog természeténél fogva is kevesen lehetnek.

Szomorú elgondolni azt is, hogy mennyire ki van szolgáltatva a szellemi táplálék tekintetében a vidék a fővárosnak. Olvasmányt, szindarabot csak innen kap. Előre megszabott, sokszor nemzetietlen divatnak kénytelen hódolni s eleve le kell mondania minden önállóságáról. A főváros irányzatai diktálnak mindenben.

Sokszor helyes ez, de sokszor kimondhatatlanul káros, amin azt színházi és irodalmi életünkben nem egyszer volt alkalmunk tapasztalni.

Ily esetben nemzeti szempontból felette kívánatos volna, ha a vidéki nagy városok — ugyiszlva — irodalmi és művészeti rostákká változnának át,

E szerepet azonban csak úgy tölthetik be, ha a nemzeti kulturának számottevő emporiumai lesznek.

A küzdőterek megsokszorozását jelentené ez az állapot és orvoslását az eddig fennálló bajoknak.

Amily nagy érdekünk volt azelőtt, hogy egy központunk legyen, épp oly kívánatos ma az, hogy minden egyes nagyobb vidéki város kulturális gócponttá alakíttatván át, belevonattassék a lüktető, az egészséges irodalmi és művészeti életbe.

Az „Országos Irodalmi és Közművelődési Szövetség” régi törekvése lennek a nagy decentralizációnak a keresztülvitele. Már alakulásnak magyát is jórésben ez a gondolat képezte, melynek szükséges voltát mindenkinek be kell látni, aki a magyar irodalom és művészi élet legutóbb fejlődésének korszakának keresztülpillant.

A legteljesebb elismeréssel kell fogadnunk — saját jól felfogott érdekünk szerint is — a Szövetség törekvéset s annak a kultur-krajczár formájában megnyilvánuló első, nagy horderejű gyakorlati jelét.

A Szövetség a vidéki színházi igazgatók legnagyobb részével megállapodott

arra nézve, hogy az 1 kor. 20 filléren feletti jegyek ára 2—2 fillérral felemeltessek.

Az így befolyó összegből viszont a Szövetség nagyobb összegű pályadíjakat tűz ki magyar tárgyú s a vidéki színházak számára irandó darabokra, egy-egy vidéki színházi rendező és író, hírlapíró utazására és egyéb irodalmi, művészeti törekvések támogatására. Mindezen pályadíjak felett egy külön bizottság határoz, amely a Szövetség 10 kiváló tagjából, a mozgalomhoz csatlakozott színügyi választmányok s színigazgatók képviselőiből, valamint a V. H. O. Sz. és a Vidéki Hírlapírók Szakszervezetének bejelentett küldötteiből áll.

A terv igen érdekes s megvalósulása a vidéki városok kulturális életében fontos fordulópontot jelent. Elfogadás annál inkább kívánatos, mert a meg sem érhető áldozattal nagy, nemzeti ügyet támogat közönségünk: a magyar kulturális élet emelését, a tisztult izlés diadalát.

1. A szövetség minden évben három kettőezer koronás pályadíjat tűz ki magyar tárgyú daljáték, illetve vigjáték vagy drámai műfajú darabra, melynek bemutató előadása minden évben más vidéki színházban folyik le. Kétezer koronás utazási ösztöndíjat ad minden évben egy színházi rendezőnek és külön egy vidéki író vagy hírlapírónak.

2. A pályanyertes művek bemutató előadásán több tagjával képviselteti magát a szövetség, igyekező az országos kulturális ünnepséggé tenni.

3. A fentjelzett pályadíjnyertes darabokat, valamint a díszeteket nyert műveket ingyenesen kapják meg mindazon színházak amelyek behozzák a szövetség nagyfontosságú kulturális és magyarosító munkásságának támogatására szolgáló kulturkrajczár intézményét, minden 1 korona 20 fillértől kezdődő jegynél 2 fillérral felemelvén a jegyek árát.

4. Az így befolyt összegek mindenkor a külön-külön létesítendő s megfelelőleg elnevezett alapok jövedelmeként kezelhetnek.

5. A pályaműveket a szövetség részéről választott 10 tag és a mozgalomhoz csatlakozott színügyi választmányok küldötteiből, a színigazgatókból, a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége és a Vidéki Hírlapírók Szakszervezetének küldötteiből álló bizottság bírálja felül. Ugyanezen bizottság intézkedik az utazási ösztöndíjak kiadása tárgyában is.

6. Az intézmény 1907. évi január hó 1-ével óhajtja életbeléptetni a szövetség, ugyanezen évben tűzvén ki a pályadíjakat is.

Vérnélküli szerelmi dráma.

Egy szépen szövődő idylnek volt hangos befejezése a tegnapi esti ködös éjszakán. Befejeződött, talán a nélkül, hogy még csak a kezdet nehézségei is leküzdettek volna.

Már napok óta élénk izgalmat keltett városunk azon köreiből, hol a földi gyönyöröket többre becsülik a tulvilági élet minden bibliai ígéreténél az a diszkrétcióba burkolt ciz, hogy egy feltűnő szépségű nő kereste jel városunk enyhet adó csendjét, hogy itt feledje egy meghasonlott élet bánatát. Szállt a hír, sőt igaznak is bizonyult. A szerelmében csalódott nő tényleg itt ütötte fel a feledés tanyáját és a diszkrétion hallgatni tudó emberek jóvoltából talált is nehéz feledést.

De minden boldogságnak megjő a vége. Az a szépen szövődő téli idyl is elolvadt... szétfoszott... elmúlt őszinte fájdalomra azoknak, kik a földi élet gyönyöreit többre becsülik a tulvilági élet minden bibliai ígéreténél.

„Gyere haza, minden megvan bocsátva“

Egy kellemes szálloda fényes szobájában vigan pattogó tűz izzó parázsának elmerülve ült az a mély tekintetű nőcske. Hőfőhár kezében idegesen szorongat egy expresse levélkét, melynek kuszált soraiban hívogató, megbocsátó szöveggel szólja vissza élete párját az elhagyott férfit. Át meg át futja a sorokat és a hűtlen nőcske asszonyi hiúságának jólesik kéylelegni a fájdalomat síró sarokban. A kielégített asszonyi hiúság, hogy legyőzte az erősebb férfit, a hajnali órákban, hogy néptelenebb a csárda lumpolásához fogott. Huzta is a cigány, „nem szeretem az uramat nem bizz“ én,

Mit hoz a vonat.

Folyik a cécó. Néma esendőség mindenütt, csak a reggeli vonat kocsizörgése zavarja a csendet. Megjött a hajnali vonat. A szálloda kapuja előtt is megáll egy kocsis és egy prémes bundájú, jól öltözött férfi ugrik ki belőle. Egyenesen a nagykapunak tart és egy fél órai ideges zörgetés után be is bocsájtják. Egy éles női sikoly egy tompa zuhanás, a kávéházból kiszaladó vendégek lármája, értelmetlen hangzavar, ajtó csapkodás közepette kezdődik meg a legszűkebb családi körben a vészes szerelmi dráma, mely szerencsére az erőszakos közbelépésnek nem vált végzetessé, mely az első kitörés jeleiből ítélve, könnyen azzá válhatott volna. A cselekmény színhelyén még ma is látható volt egy összetört kancsó, leütött lámpa, egy lábaitól megfosztott szék, egy felborított asztal és egy letépett női figuró.

A reggeli vonat pedig egy megtépázott férfit vitt vissza Pestre.

A megtért bárány.

A hűtlenségről ily keményen kitanított asszonyka pedig az esti vonattal ment gyengéden szerető férje után, erősen titkolva azt a sajnálatos esetet, mert e sorok írójának azon kérdésére, hogy miért van oly erősen bepólyázva az arcza. Látható pirulással azt válaszolta, hogy erős foghús daganata van.

Az intrikus.

A történeti hűség kedvéért meg kell említenünk e családi jelenet passzív szereplőjét is. Egy a hiúságban sértett ur, ki a rideg visszautasítás bosszújában, egy magas erkölcsi felfogásról tanuskodó bőven teleirt levélben hívta fel férj urammal. férji kötelességére. Sajnálom, hogy szerkesztőségünk berendezésének hiányosságából annak hü mását photographice nem közölhetem.

Reporter.

Csarnok.

A „Kisztihand“.

Szerkesztő úr, arra kérem, adjon helyet nekem!
Nekem is van egy-két képem; megrajzoltam régen;

De az enyém általános, nem egy embert [másol.
Láthatni az eredit Szarvason és máshol.
Képem tárgya a kisztihand. Ki né tudna [róla?
Szerkesztő úr, méltassuk őt egy-két komoly [szóra!

A kistihand mint a galamb olyan szelid, [kedves;
Nagyuraknak, módosaknak háza táján [repdes.
Látszik rajta a jó pajta a jó pajta: duzzad [minden tagja,
Mint a ki még eleségét mindég bőven [kapja.
Galambmódra turbékolva s kacag is egyre,
Ül a hintón nagy csábitón bakon feselegve;

A kisztihand mint a vakand olyan sima s [fényes;
Öltözete finom kelme. Hogyne volna kényes!
Keze, lába gyorsasága szinte ég csodája:
Olyat táncol, valahányszor a mama ki- [vánja.

Másik percben melletted leng görnyedezve [szépen.
A kalapját mint a lapdát lóbálva kezében.

A kisztihand mint a viszhang utánad mond [mindent,
És utólag biztatólag a fejével biccent.

S ha vice akad, olyat kacag — a fele se [tréfa —

A mámortul könnye esordul s majd meg- [fullad néha.

Aztán rohan nagy boldogan őh házínő, [hozzád;

Kezet csókol és így bókol: kisztihand őh [nagysád!

A kisztihand mint a harang, rosszul is szól [olykor,

S ha megsejted üres lelkét, az epéje felforr.
Akkor bizony nem oly finom, a galamb [már kánya. . .

Ha így látom, ezt kiáltom: Vigye el a [fránya!

Másik percben mosolyg persze s arca már [nem bamba;

„Óh kisztihand, kend nagy bitang“ — gon- [dolom, magamba.

Griff.

Vasárnapi levél.

A múlt héten az utcán találtak egy gyermeket. Kicsiny, félig meztelen apró jószágot. Ez a rideg valóság. És mindegyre azt mondják a cinikusak, hogy nem történt semmi sem. Mert csak az nagyon köznapiság, hogy egy leány az utcára dobja szerelmének zálogát és csak nagyszájú hangulatkeltés, ha ebből casust csinálunk. És lehet, hogy igazuk van. A mai társadalom könnyüvéru gondolkozása szerint, mindenestre az.

Számár ember volt az, a ki az első kerítést csinálta mondják a könnyen hevülő bölcselők, mert így jobban kitészik a bűn, feltűnőbb az általános, leplezett ember, gyarlóság. Így oszlik meg a tömeg felületes véleménye, mikor egy kipattant eltévelyedés felett mond önkéntelen kritikát. Ily felületesen könnyelmű a mai emberek gondolkozása. A romlottság felett rideg megvetéssel tér napirendre, vagy a jobb lelkűek

sajnálkoznak a történetek felett, de segítő kézzel egy sem igyekezik a bajok csiráját kiirtani. Erős elhatározással egy sem áll bátor kezdeményezőnek megjavítani a társadalmat, kitanítani a tudatlant, erősíteni a könnyen tévelygőt, bátorítani a gyengéti. Pedig ez volna az isteni küldetése az Isten képmására teremtett embernek.

Az a boldogtalan, tudatlanságában val konhivő, tiszta gondolkozásu egyszerű teremtés, az a kérges tenyerű paraszt lányka, ki a csábitó szavaknak hitt, féltő szeretettel, nem ápolta szerelme zálogát — a mint ezt a társadalmi törvények oly szigoruan megkövetelik — hanem félelemmel gyöttrődött avval a gondolattal, a melynek titkát hordta. És midőn életet adott az anyai boldogság öntudatlan mosolya nem ült ajkára, hanem rabul esett a legirtózatossabb kétségbeesésnek. És itt kézd lejátszódni az a legigazabb paraszt dráma, amelynek megszokott színhelye az utca köve.

A hősnő itt sem tett semmi mást, csak vétett a formák ellen. Mig az anyák ezrei, kik akarnak — mert a mai előrehaladottság folytán ehhez is akarat kell — életet adni, boldog szeretettel vonják magukhoz vérbeli vérüket, addig ő a maró szégyenérzet kábitó gondolatával toltta el gyermekét, kit tán jobban szeretett azoknál, kiknek nem szégyen anyának lenniök. Eldobta, mert égett a szégyenértől, undorodott az emberek hangos megvetésétől, azoknak a sujtó ítéletétől, a kik szintén nem mentesek a földi gyarlóságtól.

És most némuljon el az a vádoló kiáltás, amelylyel én, te, ő megvetem, hulljon a földre az a reá dobott sár, amelylyel megdöböm.

Merülj a lelkedbe és keresd a bűn okát. Ismerd meg a bűnösben, a tudatlanságában, érzéseiben, megcsalt kijátszott teremtést és úgy ítélj. Ne csalad meg magad a külszinnel. Hiszen ő tudatlan. Gondolj a gyakorlati élet bár mesterséges törvényére és belátod, hogy a nő egyre kevésbé lesz „feleség“ és ebben nincsen semmi természetellenes, mert neki is van agya, melyben ezer érzés, eszme és gondolat küzködik. S emellett, ha csak erőszakos nem akar lenni egész természetén, nem mond le se a szerelemről, se az anyaságról. És ha ily körülmények közt a gyenge mégis vét a jogrend ellen, te a gyarló ember, mégse ítélj.

Az adott esetben pedig az igazságtalanság vádjá nélkül nem is ítéldhetsz. Az a boldogtalan leány tudatlan. Hitt az érzések őszinteségében és a lelket kizsákmányoló embertelenségben áldozata lett a férfi durvaságnak.

Ezen ő a hibás, nem őt illeti a rádobott kö, hanem azokat, kik elég lelketlenek a gyengébbek kihasználására. A társadalom bűne az, melynek könnyelműsége bőven adja a rosszra az alkalmat és nem védi meg a gyöngébbeket a durva lelkek támadásaitól. Itt javíts, mert addig sokszor kész az utca fagyos köve.

Titán.

Ha köszvényben, reumában, ischiasban
 84—12 szenved, vegyen egy üveg

Dr. FLESCH féle
KÖSZVÉNY-SZESZT,
 mely csuzt, köszvényt, reumát, kéz-
 láb-, hát- és derékfájást, kezek és lá-
 bak gyengeségét, fájdalmakat és da-
 ganatokat biztosan gyógyít. Hatása a
 legrövidebb idő alatt érezhető. Kapható

Dr. Flesch E. M.
„Magyar korona“ gyógyszerárában
Győr, Baross-ut 24. sz
 Másfél deciliteres üveg ára 2 kor: Hu-
 zamosabb használatra való „Családi“
 üveg ára 5 kor. 3 kis, vagy 2 „Családi“
 üveg rendelésnél már bérmentve után-
 vettel küldjük.

1—2

HÁZ ELADÁS

Juhász-utca 632-ik számú ház

örök áron eladó.

Értekezhetni lehet
 a tulajdonossal **Ridegh Jánossal.**

Hirdetések

jutányos áron vétetnek fel

lapunk

Kiadóhivatalában.

Cook és Johnson-féle

amerikai
szabadalmazott tyuk-
szem gyűrűk
 (törv. védve)
 ma az egyetlen szer, mely-
 lyel az oly rettenetes tyuk-
 szem-fájdalmak megszüntet-
 hetők és a fő teljes bi-
 zonyossággal kiírható.

Ma a világ legjobb gyógyszere.

Minden szenvedőnek ajánlandó.

1 drb 20 fillér, 6 drb 1 korona.

Kapható Szarvason: Bugyis Andor,
 Burger Frigyes és Nigrinyi Zoltán
 gyógyszerárjaiban.

III — II — III

EGY ÜGYES
LÁNY
 IV BERAKÓNAK
 nyomdánkban
 fizetéssel felv étetik

III — II — III

A legelőkelőbb orvostanárok által ajánlott és a kiállításokon
 aranyérmekkel és díszoklevelekkel kitüntetett

Esterházy cognac

mely a közönség kedvencz itala mindenütt kapható.

Központi iroda:
 Gróf Esterházy Géza-féle cognacgyár
 BUDAPEST,
 V. ker., Nádor-utca 16. 11—12

Óh jaj!

Eljen!

Köhögés, rekedtség és elnyájkásodás
 ellen gyors és biztos hatásuak.

Egger mellpasztillái,
 az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.
 Doboza 1 és 2 korona. Próbadohoz 50 fillér.
 Fő- és szétküldési raktár:

„Nádor“ gyógyszerár Budapest
 VI., Váci-körút 17.
 Kapható:

**Megfojt ez az át-
 kozott köhögés!**

**EGGER mellpasz-
 tilla csakhamar
 meggyógyított!**

Burger Frigyes
Bugyis Andor
Szarvason: nádassi Trstyánszky Károly
 gyógyszerárakban.

SÁMUEL A.

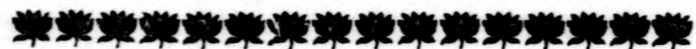
KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSE, KÖNYVNYOMDÁJA

SZARVASON.

KÖNYVNYOMDÁJA AMAIKOR IGÉNYEINEK MEGFELELŐLEG TELJESEN UJ BETŰKKEL ÉS
GÉPEKKEL VAN FELSZERELVE.

KÖNYVNYOMDÁMBAN

ISKOLAI ÉRTESÍTŐ
IRODALMI MŰVEK
NÉVJEGYEK
LEVÉLPAPIR
BORITÉK
ÜZLETI KÁRTYA
SZÁMLA
KÖRLEVÉL
TÁBLÁZAT
HIVATALOS OKIRAT
ELJEGYZÉSI-, LAKODALMI- ÉS MULAT-
SÁGI MEGHIVÓ
ALAPSZABÁLY
FALRAGASZ stb.
utányos árért pontosan és izlésezen készül el.

KÖNYVKERESKEDÉSEMBEN:

MINDENFÉLE ISKOLAKÖNYVEK
IMAKÖNYVEK
ÜZLETI KÖNYVEK
DOBOZOS LEVÉLPAPIROK
PAPIR-, IRÓ-, RAJZ- ÉS FESTŐSZEREK
NOTESZEK
ISKOLAI FÜZETEK
SZIVARKA HÜVELYEK
ISKOLA TÁSKÁK
SZÉPIRODALMI ÉSTUDOMÁNYOSMŰVEK
ZENEMŰVEK
KÉPES LEVELEZŐ-LAPOK
TENTATARTÓK
MINDENFÉLE NAPTÁRAK
jutányos áron kaphatók.

